

умовах глобалізації, загострення конкурентної боротьби, насичення ринків, обмеженості ресурсів та вичерпання можливостей розвитку особливо на територіях з особливим статусом.

Список використаних джерел:

1. Концепція розвитку гірських територій українських Карпат. Розпорядження КМУ від 3 квітня 2019 р. № 232-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/232-2019-%D1%80>
2. [Державна програма розвитку регіону українських Карпат на 2020-2022 роки](#). Постанова КМУ від 20 жовтня 2019 р. № 880 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/880-2019-%D0%BF>
3. Крпельницька С.О. Концептуально-методичний підхід до підготовки проектної пропозиції створення туристичного кластера (на прикладі Печеніженської ОТГ). URL: <http://personal.pu.if.ua/depart/svitlana.kropelnytska/ua/5334/>

УДК 336.64:658.14

Кузьменко В. М.,

аспірант кафедри

корпоративних фінансів і контролінгу,

ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

Особливості фінансування інвестиційної діяльності підприємств в Україні

У період становлення української державності відбувся величезний інвестиційний спад: темпи скорочення інвестицій в основний капітал набагато випередили темпи зменшення обсягу ВВП. При цьому частка інвестицій відносно ВВП за період з 1990р. по 1997р. зменшилася на 5,3%. Як наслідок, швидко зріс ступінь зносу основних фондів. Якщо у 1990р. цей показник становив 36,5%, то у 2014р. він збільшився до 83,5%. Інверсія тенденції до зростання ступеня зносу основних засобів стала помітна у 2015р. Це відбулося за рахунок списання об'єктів капітального характеру сфери транспорту і зв'язку. Внаслідок цих змін, середній ступінь зносу в Українській економіці почав наближатись до показників країн ЄС (у Польщі на початок 2018 р. він становив

46,9% [1]). Проте коефіцієнт оновлення основних засобів, що характеризує заміну основних засобів залишився на попередньому рівні – близько 2% у рік (у Польщі – близько 8%).

Головним джерелом фінансування інвестицій в основний капітал в Україні є власні кошти підприємств: нерозподілений прибуток і амортизація. Слід відзначити, що їх тривале переважання у структурі джерел фінансування інвестицій спричинило залежність інвестиційної діяльності підприємств від показників фінансового стану останнього, зокрема прибутковості. У період з 2002 р. по 2018 р. близько 63% інвестицій в Україні було профінансовано за рахунок власних коштів, і лише 11% – за рахунок кредитів банків та інших джерел. При цьому переважний обсяг ресурсів надійшов з вітчизняних банків (84,5%), що особливо небезпечно у зв'язку зі скороченням їх числа (станом на середину 2019 р. 81 банк знаходиться в процесі ліквідації [2]).

Масова ліквідація банків, серед іншого, призвела до скорочення у 2013 р. вдвічі, а в 2014 р. – у 5 разів, загальних обсягів прямих іноземних інвестицій (далі – ПІІ) [3, с. 225], що протягом 2010-2017 рр. спрямовувалися переважно у промисловість, сферу оптової та роздрібної торгівлі, тобто туди, де швидко з'являються нові товари, змінюється асортимент, швидко окупаються витрати й невисокі комерційні ризики. Попри те, що у 2018 р. ПІІ до економіки України надійшли близько зі 130 країн світу, основна частина надходжень вже протягом багатьох років припадає на невелику кількість країн (Кіпр – 22,1%, Нідерланди – 19,1% та Німеччина – 15,4%).

За 1991-1997 рр. відбулося також стрімке падіння інвестицій в основний капітал за рахунок коштів державного бюджету. Так, вони скоротилися у 15,5 разів, а їхня питома вага у загальному обсязі капіталовкладень зменшилася з 27% у 1990 році до 8,4% у 1997 році. З 1998 р. стало помітним їх незначне зростання. Досягнувши свого піку у 2004 р. (частка капітальних вкладень за рахунок коштів державного бюджету в загальному обсязі інвестицій становила 11%, а у ВВП – 2,3%), в 2005 р. остання скоротилася наполовину – відповідно до 5,5% та 1,2%. Вказану ситуацію можна пояснити наступним: якщо темп зростання реального

ВВП у 2004 р. становив 12,15 %, а темп зростання обсягу промислового виробництва – 12,5 %, то в 2005 р. він був рекордно низьким – 2,7 %. На стані державного фінансування інвестицій не могла не позначитися світова фінансово-економічна криза 2008-2009 рр. Зокрема, в цей час знизилися податкові і неподаткові надходження, було ускладнено фінансування дефіциту бюджету. Однак за рахунок позапланових надходжень до державного бюджету у 2008 р. стало можливим збалансування: доходи становили 231,7 млрд. грн., що на 65,7 млрд. грн., або на 39,6 % більше за відповідний показник попереднього року [4, с. 10]. Саме тому у 2008 р. обсяги інвестицій за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів продовжили зростати. Наслідки кризи у сфері державного інвестування стали відчутними тільки у 2009р., коли обсяги інвестицій з державного і місцевих бюджетів зменшилися порівняно з попереднім роком на 42,2 % і на 58,1 % відповідно. У 2009-2012 рр. спостерігалася активізація державних інвестиційних вкладень. За три роки їх сума збільшилась у двічі з 10 848 млн. грн. до 21 710 млн. грн. Зростання обсягів державних інвестицій було пов'язано із проведенням ЄВРО-2012 та реалізацією інфраструктурних проектів за рахунок бюджетних асигнувань.

З прийняттям Концепції реформи територіальної організації влади, Законів «Про співробітництво територіальних громад», «Про добровільне об'єднання територіальних громад» та змін до Бюджетного і Податкового кодексів – щодо фінансової децентралізації, відбулися зміни і у структурі фінансування капітальних інвестицій на користь місцевих бюджетів. Так, частка коштів місцевих бюджетів у структурі фінансування капітальних інвестицій збільшилась з 2,47 % у 2013 р. до 9,27 % у 2017 р.

Вказані зміни дають можливість сформулювати тезу щодо початкового становлення відповідно до Європейської хартії місцевого самоврядування в Україні дієвого і спроможного інституту місцевого самоврядування на базовому рівні.

Список використаних джерел:

1. Державна служба статистики Польщі Nakłady inwestycyjj neorazśrodki trwałe w gospodarce narodowej w 2017 r. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/przemysl-budownictwo-srodki-trwale/srodki-trwale/naklady-inwestycyjne-oraz-srodki-trwale-w-gospodarce-narodowej-w-2017-r-2,1.html>
2. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fg.gov.ua/not-paying/liquidation>
3. World Investment Report 2017. Unated Nations. Geneva, 2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://unctad.org/en/Pages/DIAE/World%20Investment%20Report/World_Investment_Report.aspx
4. Економічна криза в Україні: виміри, ризики, перспективи / [Я. А. Жаліло, О. С. Бабанін, Я. В. Белінська та ін.]; за заг. ред. Я. А. Жаліла. – К. : НІСД, 2009. – 142 с.

УДК336.77:366.2

Кульчицька Є. В.,

студентка факультету фінансів 4 курсу

Науковий керівник - Урванцева С. В.,

к.е.н., доцент кафедри

корпоративних фінансів і контролінгу

ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

Споживче кредитування і його вплив на фінанси домогосподарств

Сутність споживчих кредитів полягає у наданні коштів фізичним особам для задоволення споживчих потреб. Споживче кредитування відіграє вагомую роль у соціально-економічному розвитку країни, оскільки впливає на платоспроможний попит на товари та послуги, що в свою чергу здійснює вплив на виробництво. Водночас на вітчизняному фінансовому ринку склалась